

Նրկորդ անգամ մ'ալ անէրսագիր տրուէ.

ցաւ Սուլթանին, որ հրաման ըրաւ անաշու-
դատ ըլլալու։ Հայոց և Գունաց մէջ Շէյխ-
լաճի դուռը, ուր քանի մ'ամիս հարցուփորձ
ըլլալէն զինքն վճիռը գրուեցաւ Սուլթանին։
Սուլթանը հրաման ըրաւ յատուկ հրովարտա-
կաւ որ Ս. Գալսթայ վանքը Հայոց սեպհա-
կան է՝ և մնայ այնպէս, այլ և հրաման ըրաւ
որ Ս. Երուսաղէմայ մէջ գտնուած բոլոր
ուխտապահները որոշուին, թէ որոնք են
Հայոց կամ Գունաց կամ Փռանկաց սեպհա-
կանութիւնները, կամ որոնց մէջ ամէնքն ալ
բաժին ունին, և ի՞նչ կերպով հաղորդակցու-
թիւնն ունին մէկմէկու հետ, ուխտի և պա-
տարագի ի՞նչ արտօնութիւններ սահմանուած
են։ Այս ամէնը հրովարտակին մէջ նշանակե-
լով, երգմամբ յանուն Սահմանի և անոր բա-
նադրանօրը հրովարտակիքեց Սուլթանը, որ-
պէս զի այնուհետեւ բնաւ փոփոխութիւն
չըլլայ։

Սեճ եղաւ Հայոցս ուրախութիւնը, և
Յովհաննէս պատրիարք օրհնեց Տիւղեան
գերդաստանը և Աղբասէր Պէղճեան Զարու-
թիւն Աղան, և բոլոր անոնք՝ որ այս մասին
Աղբին իրաւանց պաշտպան կեցան, ու ամէն
ճիգ թափեցին։

Սեպարի մարտին վարձակալութեան ժա-
մանակն երբ լրացաւ, Յովհաննէս չէլէպի
Պէղճեանին հաշիւը քննելով, և անոր հաւա-
տարիմ և աշաւորձ ծառայութիւնը տեսնե-
լով, բոլոր իր առանկն և արտաքին դործոց,
և ելլելով և միւս պաշտօնատարաց վրայ
վերահայու և տեսուչ կարգեց զինքը։ Երկու
տարի ետքը Տիւղեան արքունի Ծառայի
պաշտօնակալ կարգեց Պէղճեանը Ալալը խալի
մէջ, իր տանը տեսչութիւնն ալ վրան թողլով։
Եւ որովհետեւ Պէղճեան աղաւ եր ամէն ե-
րեկոյ իր տունն երթալու, ուստի պաշտած
սեպեց իրեն փոխանորդ Տիւղեանց տանը
անտէս և հողաբարձու կարգել Քէփլարձ
Մարտիրոսը, և Չէլէպին ետեւէն գնացող
սպասուոր Գլէկ Յովհաննէսը, որ իր ծա-
նօթն ու հաւատարիմն էին, և ինքը շաբաթն
անգամ մը կամ երկու կ'երթար այցելութիւն
կ'ընէր անոնց, և հարկ տեսած հրահանգը կու-
տար։

Այն միջոցին մեռաւ Տիւղեան Յովհան-
նէս աղնուական չէլէպին, բարի ու առաքի-
նասէր վարուք և Աստուածահաճոյ գործերով
իր մահկանացու ընթացքը կ'ընէր, իւր բա-
րեւաւութեան ժառանգ թողլով վեց մահչ և
վեց աղջիկ դաւակներ։

Բարի մ'եղբք՝ Յովհաննէս Չէլէպին լը-

ծակեց Աստուածատէր Մարիամ տիկինը իր
Գրիգոր և Սարգիս օրդուց ամուսնութեան
հանդէսը կատարեց իրտա փառաւորութեամբ,
և հաղիւ վեց ամիս անցած էր, մեռաւ ինքն
ալ, այն բարեպաշտ Տիկինը, որ շատ անանկ
գերդաստաններու և կարօտեալներու թոշակ
կապած էր, և կը խնամէր զանոնք։ Այս տա-
րածամ կորստեան վրայ սաստիկ սգացին հան-
գուցելոյն օրդիքը և աղգակոնքը և բոլոր ծա-
նօթ և անձանօթ աղգայինք։

Այնուհետեւ Գրիգոր և Սարգիս չէլ-
պիններն սկսան հայրաքար կառավարել իրենց
բոլոր եղբարքը և քոյրերը և ամէն պարագա-
ները, արքունի փողերանոցին խնամակալութեանը
ամէն կերպով զգուշաւոր փոխ ունե-
ին խորհրդով Պէղճեան Զարութիւնի, զոր
վայրկեան մ'իրենց քովէն չէին հեռացներ։
Կ'օրհնէր Աստուած անոնց բարի սիրտը, որ
միշտ առատ էր իրենց թշուառ Աղբին վրայ, և
կը պահէր ամէն թշնամանքներէ և զրպարտու-
թիւններէ, որոնց մէջ միշտ կը ծփային նոյն
ժամանակի սոյն օրինակ պաշտօնատար բարձ-
րատիճան Հայերը։

Օր մը ցաւալի դիպուած մը տեղի ունե-
ցաւ փողերանոցին մէջ։ Պալատական ներքինի
մը Բայեար անուն իւր սուրը Սարգիս չէլ-
պին տուած էր ոսկեղոծել տալու համար, բայց
Չէլէպին գրեթէ մոռցած քանի մ'ամիս յա-
պաղեցուցած էր անոր խնդիրը։ Ասոր վրայ
ներքինին զայրացած, փողերանոց կուգայ և
Սարգիս չէլէպին կը փնտռէ, ուղածին պէս
զայն գանակածել միտքը դնելով։ Հոն Չէլ-
պին չգտնելով, Պէղճեանին յոխորտաբար հար-
ցումներ կ'ընէ։ Պէղճեան չէլէպին դէմ ա-
նարգական խօսքերուն չհանդուրժելով, գոհա-
ցուցիչ կերպով չարատախաններ, ուստի ներքե-
նին կատարած կ'ըսկսի ձեռքի խարաղանով չարա-
չար ծեծել Պէղճեանը։ Պէղճեան անսնելով որ
սպառնելու ճար չկայ, ներքինիին վրայ կը յար-
ձակի ու գետնին կը դարնէ, կը փռէ։ Այս միջո-
ցին ամէն կողմէ օգնութեան կը հասնին և
երկուքն իրարմէ կը դատեն։ Յետոյ երբ Սար-
գիս չէլէպին եկաւ, խմայաւ եղածը, և ար-
քունի պալատն երթալով բողբոց ներքինա-
տեալին, և արժանաւորապէս պատուհասել
տուաւ այն անօրէն ներքինին։ Սակայն Պէղ-
ճեան իր գլխուն կերած խարաղանէն սաստիկ
տագնապելով գնաց տուն, և թէպէտ ամիս մը
դարմանուեցաւ, բայց մերթ ընդ մերթ գը-
լաւ ցաւ և ցնցում իրմէ չարսկեցան գրեթէ
մինչև մահը։

Երբ անիւնի

ՊԼԻՐԻԿՂԵՍ

ԱԹԵՆԱՅԻ ԵՐԵԻԿԼԻ ՀԱՐՏԱՐԱՆՈՍԻՆ

ԴԵՍԻՆԵԼԵՆԻ

ՊԵՂՈՊՈՒՆԻՍՏԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՄԵԶ ԻՅՆՈՂ

ԶԻՆՈՐԵՐՈՒՆ ԸԻՄՈՒՆ ՎՐԱՅ

Հարուստութիւն • Տես թիւ 5 • 4 :

Սիով բանի, մեր քաղաքը՝ Եթէ անոր բովանդակ պարունակութեանը նկատենք, Յունաստանի դպրոցն է • իւրաքանչիւր քաղաքացի ուրոյն ուրոյն կրնան յարմարիւլայլ և այլ փիճակներու, ամէն բանի ձեռնհաս ըլլալու, որանչելի դիւրութեամբութեամբ մը և փայլեչ չափեամբ : Թէ մեր ըսածները իսկական իւրութեանները բացատրութիւններ են, և ոչ թէ սնտի մեծարանութիւններ՝ սոյն վայրկենի պահանջմանէն թելադրուած, կ'ապաշուցանէ նոյն իսկ այս քաղաքին զօրութիւնը, որ մեր բարուց արդիւնքն է : Այս օրուան օրըս մեր քաղաքը բոլոր ուրիշ քաղաքներէն աւելի համբաւաւոր կը հանդիսանայ արդեամբք, և միայն ինք կրնայ յաղթել առանց տեղի տալու իր թշնամեաց, որ ցոսնուէ իրեն նըման հակառակորդի մը առջև խնայարհիւտուն վրայ, և հրամայել առանց տեղի տալու իր հրատապաց, որ գոնգատին թէ անարժան գըլտիներու կը հնազանդին : Սեր զօրութեան համար ամենապայծառ վկայութիւններ և անմերժելի ապացոյցներ տուած ենք, և զարմացման ենթակայ պիտի ըլլանք թէ ներկայիս և թէ ապագայ դարուց :

Սեր երբեք պէտք չունինք Համբարումի մը դիւցազնութեան, անանկ բանաստեղծի մը՝ օրուն հիւստածքը քանի մը վայրկեան կրնան զնայելցնել, բայց վէպերը եղելու թեանց ճշմարտութեան առջև կը փշլին, մենք որ բոլոր ծով ու ցամաք մեր տակը նուաճած ենք, և ամենուրեք մշտնջենաւոր յիշատակներ թողուցած ենք թէ բարի և թէ չար գործեր նուա համար :

Հաւատիկ այսպիսի հայրենեաց մը համար է որ, այս զինուորները դիւցազնաբար զենի ձեռնին մեռան, վրէժխնդիր ըլլալով զայն խրել ուղղութեան գէժ, նոյնպէս և օրինակ տալով կենդանի մնացողներուն՝ որ պարտաւորին յօժարութեամբ ամէն ճգանց անձնուէր ըլլալու հայրենեաց համար :

Սեր քաղաքին վրայ այսպիսի երկար նկարողութիւն մ'ընելով ուղեցի ցուցնել թէ

մեր բարեմասնութիւնները չունեցողներուն և մեր մէջ միջանայ վարձքը միևնոյն չէ, և միանգամայն հաւասար ապացոյցներով հաստատել այս զինուորներուն գոլեւոր, զորոնք այս վայրկենիս կը դրուատեմ, և արդէն իմ ջանքս գրեթէ կատարած եղայ • Վասն զի այս և առանց նման զինուորներուն առաքինուէց շնորհիւն է որ մեր քաղաքը կը փայլէ այն փառաւոր մեծութիւնը, զոր հիմա նկարագրեցի : Այո՛ւնց նման իրենց համբաւոյն արժանաւոր քաղեր հաղուագիւտ են Յունաց մէջ, և մարդուս առաքինութիւնը փայլեցնողը գրեթէ միայն այս փառաւոր վախճանն է, որուն առաջին ցայլը և վերջին առհաւատչեաց տըւին այս զինուորները :

Մտարակից իրաւունք է, որ յանցաւոր մարդիկ անգամ հայրենեաց համար պատերազմելով զինուորական փառք ստանան • ասանկով չարք բարեաւ կը շնչեն, և համարակաց ծառայութիւններով անձնական պակասութիւնները կը մաքրեն, և կ'առաքինանան իսկ : Բայց այս զինուորներուն համար ասանկ չեղաւ • ոչ որ ասանցմէ իր պարտքը զսէց' իր հարուստութիւնները շարունակ վայելելու բաղձաւնայր • ոչ որ խոյս տուաւ վտանդէն հրապուրուելով այն յոյսէն՝ որ աղքատին օրտին մէջ միշտ կայ օր մը իւր թշնամութենէն աղաւտելու և հարստանալու համար : Բոլոր այս շահերէն նախամեծար ընտրեցին թշնամեաց դէժ վրէժխնդիր ըլլալը, և քաջ համարելով թէ էն փառաւոր վտանդը հոն է, ինքնայոժար մղուեցան ի պատերազմ, վրէժխնդիր ու գւով և անձերնին իսկ մոռնալով : Մտոյգ յաջողութենէ յուսադրուած՝ վտահ ի սղա տերազմ նետուեցան, աւելի լաւ համարեցին կըրճք տալ և մեռնիլ, քան թէ խոյս տալ և արդիւ իրենց մարմինը վայրկենական վտանգաց զոհելով՝ ապագային կշտամբանքէն աղաւտեցան • վայրկեան մը բաւական եղաւ, և իրենց երկամարդական աշխոյժ հասակին մէջ աւելի փառքով պերճացած քան երկիւղալից վառութեամբ բաժնուեցան այս կեանքէն :

Այսպիսով Գալ անգամ :

ՍՐԲՈՅ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ՏՕՒԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՂԱՒԹՈՅ ԱՄԵՆՈՒԹԻՉԻ ՎԱՐՏԱՐԱՆԻ ՄԵԶ

ԽՕՍՈՒԱԾ ՄԵԿ

ԱՏԵՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հանդիսականք :

Տան և չորս դարերէ ի վեր խաւք մը քաջամարտիկ հայերու ածախմբութիւնը կը կատարուէ, որոնք սուր ի ձեռնին հայրենեաց և կրօնից համար պատերազմելով ինկան իրենց սի

բերել երկրին վրայ, որմէ մենք տարագիր ենք արդ :

Հիմա դուք որ տնիւ զգացմամբ ցուած, որտալ Աւարացի դաշտը յախառնուած կը հառաչէր, և այն քաջ անձանց մեղի համար թախած արեան ձեր արցունքները կը փոխանակէր, ունիւղիւր եղբ, թէ ի՞նչ մեծ բարերարութիւններ ըրած են Ազգիս այս ընտիր նահապետները :

Գիտէ՞ք Հայեր, այս անձերն՝ այն թշուառ դարու մէջ կ'աղբէին, յորում կարծես թէ մեր գրացի աղբերը Հայոց կեանքը բառնալու երգուեալ էին : Պարսիկը Հայոց կործանումը անոր բարցախանին հիմը խախտելու և զանի թագադրել ընելու մէջ գտաւ, վստահաց իշխաններն ալ այս անթերս բաղձնաբք յաղէցնել իրենց շահուն միջոց գտան : Խեղճ հասարակութիւն, անոր, անպաշտպան, իր առջև բացուած վշին մէջ պիտի գրբէր :

Մէկը միայն, ճշմարիտ կրօնի և Հայրենեաց արժանաւոր դուռնի, չվատեցաւ ոչ պարագայներու ճախարհութենէն և ոչ իոյ թշնամեաց բարկութենէն, սուրը երկինք վերցուց և ուխտեց մեռնիլ, այս մեռնիլ, բայց գրիտանեայ, Հայ և Վան լեռներէ :

ՎԱՐԴԱՆ էր այս մեծ մարդը :

Պարսից անգութ թագաւորին սուրը մէկ կողմէն, բիւր հրապոյնները և իւր անձնական շահը միւս կողմէն, Վարդանայ առջև կեցած են : Վարդան, այն հայրենասէր զիւցալը անյաղագի պաղ արեամբ կը նայի ասոնց վրայ, խուլ է ասոնց ձայնին, վստահ չէ Հայրենեաց և Ազգի շահը զինքը կը կոչէն : Ժողովրդեան արիւն արցունքին և հասարակաց շինուածոց աւելակաց վրայ անտարբեր ու անզգայ կենալը նախատինք համարեց իր աւարին անձին, իւր արիւնը սիրելի էր իրեն, բայց քաջ գիտցաւ որ երբ ան իր Հայրենեաց ներկայ և ազգաց աղէտները կրնար բառնալ, չհեղուլ վատութիւն էր, սուր մ'ունէր, բայց անով Հայրենեաց դէմ մարտնչելու վատութիւնը երբէք չունեցաւ, ինքն իշխան էր, բայց աւելի լաւ սեղեց մերկանալ իշխանական փառքէն, և ոտակալն զինուորի մը պէս Բրիտանի փառալը նուիրել իր արիւնը, և չխաբուեցաւ իր յուսոյն մէջ, վստահ արիւնքար պատերազմով մեռաւ, բայց յաղթեց, և այսօրուան օրս եթէ Հայ անունը կը կրենք, ասիկա Վարդանի և իրեն պատերազմակից ընտիր Հայոց արեան շնորհիւն է :

Հայեր, ասոնց մեռան, բայց անանկ գործ մը գործեցին որ դուռնաւոր տանձմանէն անցաւ, մեռան, բայց երախտը գիտութիւնը զանցը անմահ կը պահէ մեր օրակց մէջ, և պիտի պահէ քանի որ Հայ կայ :

Ասոնք իրենց պարտքը կատարեցին :

Մէկը, այնչափ արիւններով և թշուառութեամբ գնուած Հայերս, մենք ի՞նչ պարտք ունինք :

Մեր պարտքն է Ազգին համար արիւն և քրտնից թափող անձանց յիշատակը անմահ պահել, և ի պատիւ անոնց հաստատուած հանգիստաւոր արարողութիւններով հասարակութեան արմի մէջ անոնց նմանելու յօժարութիւնը արծարծել, Գիտելու արժանաւոր բան մ'է թէ, այն աղբը որ աղբային հանգիստաւոր աւարացութիւններու համակիր է, այն աղբը կիրթ արտօրժակ կ'ունենայ, արթուն, զգայուն և հայրենասէր կ'ըլլայ : Ահա այսպէս էին Եջընք և Հռովմէացիք, մահաւանդ առջնները, որոնք իրաւամբ այսօրիս հանգեանքն իրենց քաղաքակրթութեան մէկ էակն աջայնալ կը համարէին : Որովհետեւ ասիկա ոչ միայն այն ընտիր անձանց յիշատակները մեր օրակց մէջ նորոգելով քաղցր միւրթարութիւն մը կ'աղբէ, այլ նաեւ մեր թափած ամէն մէկ կաթիլ արցունքներէն, մեր աղճրկած ամէն մէկ հառաչանքներէն անոնց նման ընտիր անձինք արտադրել կուտայ :

Մեր պարտքն է, այս, մեր երախտաւոր նախահայր յիշատակն անմահացնել, և անոնց առ մեզ հասուցած ընտիր օւրանքները պահել, և ոչ այսչափ միայն, այլ նաեւ այս պարտուց մէջ աւելի աւարքիմանալով՝ զանոնք զարգացնելու ամէն փոթով, ամէն քրտնից շնայել : Եւ որոնք որ իրենց անձնական շահը զոհելով, հասարակաց բարեւոյն կ'աջակցին և կը բարեբարեն, զանոնք՝ այն աղբային բարեբարներն ալ արժանաւորապէս վարձատրել կը պարտաւորինք : Ա՛յ աղբին բարեբարաց

անունը տուած միջոցիս, արիւն հոսեց որտէս, քանի որ ուր է արժանաւոր վարձատրութիւն Ինչո՞ւ համար Արտաշէս Բ. ի և Վառնապետ Գառնիները ընտիր արաւատալեաները և գրադէտները կը բաղձնային, որովհետեւ աշխատութեան յարգը կը ճանչցուէր, և երախտաւորները կը վարձատրուէին :

Ազգի մը թշուառութիւնը անտեսելն կ'ընտիր, երբ իր բարեբարները անարգուած են : Վստահ ի՞նչ աշխուհեաւ ոչ որ կը համարձակի հասարակաց օգտին ծառայելու յօժարութիւնը ջրնել, անձնասիրութիւնը և ինքնահաւանութիւնը մեծամեծ յառաջդիմութիւններ կ'ընեն : Ազգին իմացականութեան փոթով տանող չեղար, ընդհանուր բարցախանութիւնը կ'ապրանի արեւմտները կը պակսին, և աղքատութիւնը օրէ օր անոր կը բրտանան անդունդը կը փորէ, և վերջոյեւ կուգայ օր մ'ալ որ յանախակալ անոր մէջ կը գտնալի՞նք : Ա՛յ անոնք՝ Բրտուած, իցիւ թէ այսպիսի դառն բաժակ մը ինայէի՞ր մեր սիրելի Ազգէն :

Ուրեմն Հայեր, եթէ կ'ուզենք ապրիլ, սիրենք մեր բարեբարները, մեծարենք և արժանաւորապէս վարձատրենք զանոնք, անոնց նմանելու, և անձնաւէր ջանիքը աջակցելու յօժար ըլլանք : Ազգապաղ ժողովուրդ մ'իր միւրթարութիւնն անոնց փառաւոր յիշատակներուն, և իր յայն անոնց նմանալու թեան մէջ թող որոնէ :

ԵՆԻԱԶԱՐ Մ. ՎԱՆՑԻ
Աւս. Վարդ. Դաւիթյ :

ՕՎԱԾԸՆԻ ՆՈՐ ՀԴԴԵՂ

Տարի մ'առաջ այս Օվաճընի դիւղին մէջ հրդեհ մը պատահելով, խել մը թշուառ անձանց աղքատիկ բնակարանները և կահ կաքանիքը մոխիր դարձուց : Այսօր ուրիշ հրդեհ մ'ալ հոն տեղի ունեցաւ, և առջի հրդեհէն ոչինչ նուաղ արեկոծում և չփոթ և յուղմունք պատճառեց հոն : Բարցախան հրդեհ մ'էր այս, և Բրիտանի պաշտօնեայ, խաղաղութեան հրեշտակ ըլլալու կոչում ունեցող, Գալաֆաթեան Վեորդ Հռովմէական վարչապետին մասնաւոր ջանքովը հրահրուած :

Գաւառներուն մէջ ուր որ կրօնափոխութեան աղիտից ձայն կը լսուի, հոն պէտք է դիտել որ, չէ թէ համազմամբ և խղճի թեւադրութեամբ Աղբային Իշխողիցիէ բաժանման խորհուրդը կը մտաբերուի, այլ ժողովրդեան այլեւայլ հարստահարութիւնները՝ շատ անգամ և միշտ կրօնափոխութեան լուցիկներն են դած են :

Օվաճընի համար ալ հարցուփորձ ընելով գտանք որ խեղճ ժողովուրդն իր թշուառութեանը ձեւնաւոր գտնելու յուսով Գալաֆաթեան վարչապետին դիմեր է, թերեւս կ. Պօլսոյ Հռովմէական Հայոց Պատրիարքարանին կարեկցութիւնը շարժելու և անոր Գանձերով իր կարօտութիւնը լեցնելու միջոց լստանայ : Երբեք վարչապետը, շատ զարմանք, փութացեր է Օվաճընացոց հրաւերն ընդունելու, և հոն իր բնակութիւնը աղբային

գլխադրոցին (որ այն օրերը գոցուած է եղեր) մէջ հաստատուելու :

Այսպիսի միջամտութիւն բաւական էր . և ահա գիւղացւոց մէջ 10-20 տարուան վէճերը կ'սկսին նորագուիլ . ոմանք կ'ըսեն "այս քիչ ժամանակ այս քիչ զրկանքն կամ այս քիչ անիրաւութիւնը մեզի ըրաւ այս քիչ մարդը , մենք ալ այսուհետեւ Հայ չենք մնար , կ'երթանք Կաթիլի կ'ըլանք " . ոմանք կ'ըսեն . "այս քիչ ժամանակ մեզի հետ կ'աւել ըրաւ այս քիչ մարդը , մեր տանը դուռը կ'ոտրեց են . կ'երթանք Կաթիլի կ'ըլանք " : (Այս վէճերուն տետրակը բացուելու ըլլայ , կարծենք Պօլսոյ մէջ ալ Հայ չմնար) : Ոմանք ալ փոքր վիճաբանութենէ գրգռուած . "միթէ ես չեմ կրնար վարդապետն իմ տունն բերել . " կ'ըսէ . և կայ . ծակի նման կ'երթայ վարդապետին խորճն ալ ժողովելով կռնակը կը զարնէ և իր տունը կը տանի : Ոմանք ալ իբրեւ ծանր բեռն ազատած փառք կուտան Մատուցոյ սապէս , "մենք մեր հացը կ'ուտենք , մեր ջուրը կը խմենք , Հայ էանք , Սկրախին աղա կ'ըսենք . հիմա փառք Մատուցոյ Հայ չենք , կաթիլի ենք , Սքրախին ալ աղա չենք ասեր : "

Հա Օվաճընցւոց կրօնափոխութեան շարժառիթները , զորոնք ստուգած ենք Ալեքսանդր Պատրիարքարանի կողմէն Օվաճըն գրնացող Պատրիարքական փոխանորդ Արժանապատիւ Պետրոս վարդապետէն և Շիրազ . Հիւնքեարպէյէնտեան Տ. Յովհաննէս քահանայէն :

Ինչ ցաւալի վիճակ :

Արդէն բաւական մարդ ժողովուած էին Հռոմէական վարդապետին գլուխը , և երգում տուած այսպէս . "զՄատուած ուրացած ըլլանք թէ նորէն ՀԱՅՐԵՆԱՆՈՒԵՐ ընդունինք " : Այս երգման ձեւը Հռոմէական վարդապետը տուած էր , և առաջուց ալ ծանուցած թէ , թէպէտ երգում ընելը մեղք է , բայց որովհետեւ արդէն գործած մեղքերնուն համար վերջը թողութիւն պիտի տայ , այս երգումը թողնեն որ ետքը ասոր ալ միւս մեղաց հետ թողութիւնը տայ

Բայց Արժ. Պետրոս վարդապետին և Տ. Յովհաննէս Հօր Օվաճըն մանեղէն վերջը , Հռոմէականութեան կուսակիցները նուազեցան և գրեթէ մարդ չմնաց , փոստ զի գայթակղած մարքերը բժշկուեցան , սկսեց եղած հայրական յորդորն և խրատը ընդունելով : Սըմբատ անունով մարդու մը Աննա կինն ալ երբ Հռոմէական վարդապետը մեծ պահոցս մէջ խաշած պղնձաւոր և ֆատրէա ուտելու հըրաւերելով իւր տունը , վարդապետին շատ

ներողութիւն խնդրելէն վերջը , կտոր մը միս ուղեւը կը տեսնէ , կը գայթակղի . քիչ մ'ալ ետքը երբ իր մօրը որ մեռած էր բայց առանց կաթիլի ըլլալու , գժօխք գացած ըլլալը լսելով , բոլորովին գայթակղէր , և վարդապետին երկուս Բարեւը դրեր է :

Սենք այս տողերը հոս անոր համար նշանակեցինք որ , ցուցնենք թէ Կ. Պօլսէն միայն Տ. Յովհաննէս Օվաճըն ունեցող գիւղի մը Հայ բնակչաց վիճակը ինչ աստիճան կարեւորութեան կարօտ է , և թէ Հռոմէական վարդապետի մը գաղափարն ուր տեղուանք կը յաճի տակաւին

Նորէն Հայութիւնն ընդունելը , զՄատուած ուրացած ըլլալու չափ կարծե՛ք . ովքոստ մընելի գաղափար

Տէրը գիտէ թէ սա կէտերը նշանակած միջոցնաւ ինչ անցաւ մեր օրանէ , և ինչ ուղեցինք ցուցնել Կաթիլի պարոններու

Սիւայն Օվաճըն չէ , այլ Ներքին ալ այս հըրոյն ենթակայ եղեր է մօտերս , և հոն ալ 30 տնոր Հռոմէական եղեր են աչ ուղիւղ ընս :

Ետեւայի Նոր գիւղի , Փաղար գիւղի և Օրթա գիւղի Հայոց մէջ անտառներէ փայտ կտրելու մասին վէճ և կռիւ ծագեր է , ու հիմա երեք գիւղերէն ալ մարդիկ իջեր են ի Արիւմիդիա , ուր երեք կողմէ ալ բաւական հաղարներ կը մսխեն դատը վատկելու համար Գալաֆաթեան վարդապետին աչքը ընս , այն տեղն ալ իր առջեւ բացուեցաւ հովուելու :

Հայկազի մէջ ալ առաջնորդն ուղող և չուղող կողմին մէջ վէճը ծանրացեր է . փաղը հոն ալ գուցէ երկու կողմին մէկը կրօնափոխութեան գիմէ Գալաֆաթեան վարդապետը հաղթամաները թող հագնի :

Եւեցինք որ Արիւմիդիայ Սապանձա գիւղին Արիւմիդիայի փետր . Չին գիշերը ժամը 8-10ին միջոցները գող մանելով , 7-8 օխայի չափ արծաթեայ անոթներ գողցեր են , թէպէտ Արիւմիդիայի Սեփապատիւ Աթանասեան Գրեգոր աղայն հոն գտնուելով նոյն իրիկունը , փութացեր է սկսեց եղած խուղարկութիւնները յիշեալ գիւղին շրջականներն ընել տալու . բայց մեղի կը թուի թէ հոն ալ Գալաֆաթեան Գեորգ վարդապետին աղօթից օգնութեամբ թափուելու միջոցն չհասնի , գողերը չպիտի գտնուին , կամ գողցուածներուն տեղը չպիտի լեցուի :

ՎԵՋԵՆ ԼՈՒԻՐ . Նոր տեղինք թէ Հռոմէական ուրիշ վարդապետ մ'ալ գացեր է , և կը բնակին իրենց փակ ժողովարդէն Պետրոսին տունը : Հոգի մը հովուելու երկու վարդապետ . . .

ԵՐԿՈՒ ՆՈՐԱՆԾԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏՔ

ԵՒ

ԵՐԿՈՒ ՆՈՐԱՆԾԱՅ ՍԱՐԿԱՒԱԳՈՒՆՔ

Սեճ պահոցս երկրորդ կիւրակէ օրը մայրաքաղաքիս Գուժ գաբուշի Սայր Եկեղեցւոյն մէջ Տիրացու Պօղոս Խօշտամեանց և տիրացու Սերովէէ ուսումնադարձ սարկաւաղները վարդապետական կոչման Ս. աստիճանը ընդունեցին Ըմենադատիւ Տեղապահ Սրբազան Հօր ձեռնադրութեամբ, և առաջնոյն առնուել անխօսիս մնալով վերջինը Խորէն վարդապետ անուանեցաւ : Ըսոնց երկուքն ալ իրենց մանուկ հասակէն ի վեր Ըրմաշու ուսումնարանին մէջ աշակերտած, և հոն սրբտի ու մօաց դաստիարակութիւնն ընդունած են : Դարձեալ նոյն օրը նոյն ուսումնարանին աշակերտներէն Ըտտիադարցի Աշոտ և Գէորգ ուսումնատենչ տառանքներն ալ սարկաւաղ ձեռնադրուեցան, և ուրիշ Տ. Կառապետ և Տ. Սարգիս անուն երկու քահանայ ալ ձեռնադրուեցան Ըբ-հիսար նահանգին Ղընձըւար գիւղին Հայ Ժողովրդեան համար :

Արժանապատիւ նորընծայ Տ. Պօղոս վարդապետին և միւս ընկերաց համար արժանաւոր գովեստներ կը լսենք, և կը յուսանք թէ մեծ ծառայութիւններով բոլոր Ազգին երախտագիտութեանն արժանաւոր պիտի հանդիսանան : Հաւ չընէր, Սաբիթ 575 թուոյն մէջ Արժ. Պօղոս վարդապետին մէկ ատենաւ բանութիւնը կարգայինք առ Ս. Վարդան նուիրուած, որուն մէջ հայրենատիրական ու գիւ և ջերմ ազգասիրութիւն կը փայլէին : Սեճ յոյսեր ունինք իր վրայ, և ապահով եմք որ իր կոչմանը հաւատարիմ ընտիր մշակ և հովիւ պիտի ըլլայ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ : Այս նորընծայ երկու վարդապետաց և սարկաւաղաց արժանաւորութեան նկատմամբ անպատեհ չեմք համարիր շնորհակալութեամբ նկատել Արմաշու վանուց Ուսումնարանին վրայ, ուր գէթ հայկաբանական ուսմանց և կրօնագիտութեան դասախօսութիւնը ցարդ կը յարստեւէ բարեխիշտակ Սուրբ վարժապետի օրէն ի վեր, և նոյն վիճակին համար թէ վարժապետական պաշտօնի և թէ վարդապետական աստիճանի արժանաւոր աշակերտ հասցնել կը ջանայ : Իսկ է՝ կարծուածին չափ երեսի վրայ ձգուած չէ եղեր Արմաշու վանքը, և եթէ Ազգին կոչմանէ ալ քաջալերութիւն չնայուի, տարակոյս չիլ թէ ընտիր պաշտօններով կրնայ արդիւնաւորիլ և զարգանալ յիշեալ Ուսումնարանը :

(ԿԵՆԹՐԱՍԻՐԱՄԱՆ ՇՆՈՐՀ ՄԸ

Եգիպտոսի փոխարքայ Բարձրագոյն իւմայիլ փաշան մայրաքաղաքէս չմեկնած այլ ալ ազգաց ազքաներուն գրամական յատուկ նրպասներ շնորհեց : Սեր Լալին Ս. Փրկչի վանուց բաժին ինկած 40000 զուշի գումարը Երամեան վեմմայիլ Իէորդ պէլին յանձնուած է : Բարձր. Փոխարքային այս շնորհը ընդհանուր Ազգիս երախտագիտութեանն արժանի ըլլալը խոստովանելէ զինի, կը փութանք նաեւ հազարդէլ մեր սիրելի ազգայնաց թէ այս գումարը՝ ինչպէս նաեւ ուրիշ գումար մ'ալ (մեր ըրածին համեմատ) յիշեալ Սեմ. Պէլին քով պիտի մնան, և նոյն գումարներով պիտի սկսուի Գալաթիոյ ծառայէին վրայ Ս. Փրկչի սեպհական եղած արան շինուելու Վրսեմ. Պէլին ջանիւքը և նպաստով : Եթէ արդարեւ այս ըւրը սոցոք է, մեծ պատիւ պիտի ընէ յիշեալ Ազգասէր Պէլին, որուն միջոցաւ նաեւ նոյն արան Ս. Փրկչի նուիրող հանգուցեալ Թիւթիւնձիւ Ալեքսան ազգայն ազգասիրական յիշատակն անմահ և արդիւնաւոր պիտի մնայ :

ԱՆԵՔՍԱՆԻՐՈՅ ԵՒ ԳԱՏԻՆԻ ՄԻՅՈՒՄԸ

Երկուքն ալ Եգիպտոսի մէջ, և իրազօր մերձ քաղաքներ. երկուքն մէջ սակաւաթիւ Հայեր գաղթած, և երկուքն ալ Հայ բնակիչներն իրարու գողցես անհաշաթ շնամի : Այսպէս կը կարգանք Օսմի հանդիսին մէջ. Գահրէն Ալեքսանդրիոյ վրայ բռնանալ կը խորհի. Ալեքսանդրիա ինքզինքն անոր ձեռքէն ազատել կը ջանայ իր բարոյական պէր գայայնելու և պարտատելու համար. դարմանալի և ցաւալի դիպուած : Ինչ թշուառութիւն : այն պիտի տեղեր՝ ուր Հայն զՀայ սիրելու՝ գոնէ տեղւոյն պարագաներէն ստիպուելու փոխանակ, աւելի զիրար կը հայաձեն, իրարու վրայ բռնանալ իշխել կը մտաբերեն. իշխանութեան երազայնգ ցնորք մը կամ տենչ մ'առնենալով : Եւր ենք :

Ալեքսանդրիոյ մէջ Ազգային վարժարան մը կայ արդէն ումէն ուղուած պայմաններով. Հայերէն լեզուին մշակութեան մեծ ջանք կ'երեւի հոն, և նոր ի նորոյ սկսուել է փոխանակ Արաբերէնի Հայերէն լեզուն դարձաձուլ Ալեքսանդրիացւոյ զաւակաց մէջ : Խորհուրդ կայ եղեր Հայ մամուլ մ'ալ հոս տատուել մօտերս : Վսեմախայր Վուպար պէլին ծախիւքը ազգային անկարներու ապուս

տանարան մը մօտ օրերս շինուէր է, և 50 անդգ. սոկի եկամուտ բերող կողում մը շնորհեր է յիշեալ Ղզգաւեր Պէր նոյն ապաստանարանին: Այսպիսի բարեգործութիւնները ինքնին գովելն են, և բոլոր Ղզգին շնորհապարտութեան արժանաւոր. մանաւանդ աւելի ուրախութիւն է այն գեղեցիկ ընտրութիւնը, որ իր շնամբ և իյնչատակ իւր հանգուցեալ եղբոր Ղաթել փաշային նուիրած այն ապաստանարանը յարտու պահելու նախապատրաստութիւնն ևս անձամբ տեսած է. փասն զի մեծամեծ գումարներ չուտով կը մըտնային, բայց եկամուտներն յաւիտեան անշարժ են, և օր օրի աճելու վրայ:

Եթէ Ղզգաւեցիոյ մէջ այս աղգային բերկրաւթ գործերը ընդդէմ Վահրէի կը գործուին, կը մաղթենք որ Ղաթուած այս անհամաձայնութիւնը միշտ պահէ մէջերնին, որպէս զի մէկմէկու դէմ մրցելու անհոգ չի գրանուին. փասն զի աւանց մրցման շարժում չըկայ. մեր Ղզգին մէջ մրցումներ գոյացնելու համար առիթներ գտնելու է իրարու դէմ ներհակութենէ. բայց երանի թէ այս ներհակութիւնը լոկ նախանձաւորութենէ շարժեալ չլը, և իրարմ օրինակ առնելով իրար արդեամբք գերազանցել ջանային. և չէ թէ ուրիշն աղէկ գործը գերազանցել չիրնալով նկրտին անորը աւելու. այդ վառութիւնն է:

ՀՈՒՓՍԻՄԵԱՆՑ ՎԱՐՍԱՐԱՆ Ի ԽԱՐԲԵՐԴ

Այս անունով աղկանց վարժարան մը խորբերդի մէջ 8 ամիս առաջ հիմնուած էր, և բարերար ձեռք մը կը սրկուէր որ նոյն վարժարանին յարատեւութեանը նպատակ է: Մարտի 574 թուոյն մէջ կը կարգանք թէ Սողկեան Ոսկերչ պարսոյք Պաղտասար Ղաթել և Սարման Էրեք արժանապարհ եղբայրք աղքատական եռանդեամբ յիշեալ վարժարանին կառավարութիւնը վրանին առեր, և բոլոր արտօքն ու ներքին ծախքերն իրենց քսակէն հոգող սկսեցին:

Ներկայ տարւոյս յունվար ամսոյ սկիզբն ալ փոքրիկ բնանալեամբ մը աշակերտուհեաց ընթերցանութեան, գրախարտութեան և Քրիստոնէական փարպագետութեան մէջ ըստ բաւարարին յաւանդիմութիւնը տեսնուէր է, ի փոխադարձ միմեծարութիւն թէ բարերարաց և թէ բարերարելոց:

Սողկեան Էղբայր այս ինքնադրոյր առատաձեւութեան ամբար մը շնորհակալութիւնը յայտնելով, կը փութաւք նաև ինքրելու որ աւանց մշտնաւոր յարատեւեն իրենց այս աղգաօրինական ջանից մէջ, և ոչ երբեք սրգովելով կառնին առանկ բարեգործութենէ մը, գիտնալով որ գուցէ շատ անգամ իրենց դէմ արգելքներ պիտի գտնեն, կամ թէ՛ առանկ երախտեաց արժանաւոր յարգը շատ անգամ չգիտցուի իր երախտելիալ կողմէն: Այս փորձումն ևս արարցուցուած ըլլալով, թէն Սողկեան Էղբայրք յարատեւելով իրենց ջանից մէջ առաքինաման, մէնք ալ պատեն պիտի գտնենք ուրիշ տեղեր գտնուող և Սզգի բարերարել ուղղը անձանց զերեք օրինակ ընծայելու:

ՀՈՒՓՍԻՄԵԱՆՑ ՎԱՐՍԱՐԱՆ Ի ԶՈՒՆՈՒՄԱՆ

Դարձեալ Մարտի 574 թուոյն մէջ հետեւեալ կը կարգանք:

Իզմիրի Հոփոսիմեանց վարժարանի Հայ աշակերտուհիք Օսմանեան արուեստահան դէսին համար ընտիր աղնեգործ հաւաքածոյ մը պատրաստեցին, որ տարակոյս չունինք թէ իր տեսակին մէջ ամէնէն նշանաւորը պիտի ըլլայ, և մեծ պատիւ պիտի բերէ թէ Ղզգին և թէ Իզմիրի մէջ նոյն վարժարանին մասնաւոր բարերարն հիմնադիրն և խնամակալուհին եզող Կուսուքեան աղտուհի Հոփոսիմէ տիկնոջ, որ Սեծապատիւ Կոստանդեան Պրիգոր աղայի լծակիցն է:

Այս աղերուս վրայ մէնք ալ կը յաւելընենք թէ, Սեծապատիւ Կուսուքեան Յովսէփ չէլէպի լծակից Եղուուհի Յուլիանէ տիկինն ալ, որ հանգուցեալ խորասանձեան Պետրոս ամիրայի դուստրն է, իր տարջը Հոփոսիմէ տիկինին հիմնադրած վարժարանին դասատուի մը ամսական 5-600 դրուչէ բաղկացեալ գումար մը 3-4 տարիէ հետեւ իր քրտակէն կը շնորհէ յանրացոյց իւր մանուստր խնամոց, որ ունի յիշեալ վարժարանին վրայ:

Կը յաւելընենք նաև թէ, երբ Իզմիրի մէջ Ազն. Հոփոսիմէ և Յուլիանէ տիկնայք իրենց սեռին դաստիարակութեանը վրայ այսչափ գութ և խնամք ցուցնելով, Էզգին երախտագիտութեան վրայ իրաւունք կ'ըստանան. ինչու Կ. Պօլսոյ մէջ գտնուող Ազն. տիկիններէն անոնք որ գիշեր ցորեկ ոսկինէրու մէջ կը ծփան, և զանոնք միայն մանային չուրքը բոլորուած թուղթ խաղաղած ատեննին առանց խաղելու կը գործածեն երբեք Հոփոսիմէ և Յուլիանէ տիկնանց օրինակին հետեւելու չափով բաղձան: Եւ ինչպէս ինչպէս, ո՞ր մեղի պիտի լսէ շատապիտայ միայն իր անհոգ անգամ չըլլանք, ո՞ր մեղի պիտի լսէ իր անհոգ անգամ չըլլանք:

ԲՆՏԻՐ ԸՍՏՅՈՒՆԾՐ

ԵՒ ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՄԱՆՐԱՎԷՊԻ

Լախնայի կին մը ընթով իր օրինակն պատկերով մէջ ըստանուիլը, պատասխանեց. այն խորհրդով ծնած էի զներք որ իւր հայրենեաց համար պատրաստ ըլլար մեռնելու:

Տարբոտ կին մը երբ կիկերանին կ'ըսէր թէ երեսուն տարեկան եմ: Հշմարիտ է, բայց կիկերան, որովհետեւ այդ բանը քսան տարի յառաջ աւելցնէ լսած եմ:

Մարդ մը իւր բարեկամին հանդիպելով, ըստ, Երախտ մէջ բո՞ւ հետք տեսնուեցայ և խօսեցայ. պատասխանեց միւր. Թողութիւն կ'ընեն որ բերել տեսնել չեմ գրեր:

Մարդ մը հասցիւրութի մը մէջ բողոքողին լուռ կեցած ըլլալով, թէ տիրապետէ լուռ անոր, Եթէ յիմանի եւ, իմաստաւոր է ըրածդ. իսկ եթէ իմաստուն եւ, յիմարար է :

Հաստիս մարդ մը հարցուց Դեմոկրիտոսին թէ՛ վաղը որ տեղ կրնամ քեզ տեսնել. պատասխանեց Դեմոկրիտոս. Այն տեղ, ուր ես գրեզ տեսնելու չեմ :

Երբ շատիս մարդ մը զանազան կատակներ քնելով Արիստոտել քով, էն վերջն ըսաւ թէ, դուցէ ձանձրութիւն կուտամ՝ քեզ իմ կատակաստութիւններովս. պատասխանեց Արիստոտել. Քաւ լիցի, որովհետեւ քեզ անհաճ զբաւ չեի :

Մարդ մը տեսնելով տախտակ մը, որուն վրայ Աթենացոց ձեռքով տրանսլացած Սպարտացիներ նկարուած էին, ըսաւ. քաջ մարդիկ են Աթենացիք. Լաթոնայի մը այս բան ըսելով պատասխանեց. Այո, տախտակի վրայ :

Բխտ իմաստունը անգամ մը երբ նաւարկութիւն կ'ընէր ամբարշտ մարդոց հետ, փոթորիկ ելաւ և նաւն սկսաւ ալէկոծուիլ. այդ ամբարշտները դէպ աստուածներուն սկսան աղաղակել. Լուցեք, ըսաւ Բխտ, որ չըլլայ թէ աստուածները լսեն թէ դուք հոտ նաւարկութիւն կ'ընէք :

Պիւթագորասն կը հարցնէին, թէ ի՞նչպէս արժան է վարուիլ արեւրաստ հայրենիքի հետ. պատասխանեց. Ինչպէս իւր անձին հետ :

Դիոգենէսի հարցուց մէկը թէ՛ ի՞նչ բան, շատով կը մոռցուի, ըսաւ. Բարերարութիւնը :

Անտիոթենէս լսելով որ քանի մը ամբարշտ մարդիկ ղին քը գոյած են, ըսաւ. Կը կտակածիմ որ չըլլայ թէ անգղաւորութիւնով դէշ բան մ'ըրած ըլլամ :

Փիլիսոփայ թագաւորը որ մը ռուսիկ գինովցած ըլլալով, անիրաւ տեղը դատաւարացեց կին մը որ դատաստանի գնացեր էր անոր առջև. կինը աղաղակեց, քու դատաստանիդ համար ուրիշ մէկու մը կը բողոքեմ. Արաւ կը բողոքես, ըսաւ թագաւորը բարկանալով մը. պատասխանեց կինը. աստիկ գինովցած և քունը գլուխը կրկնած Փիլիսոփայն համար դէպ ի գգասու և արթուն Փիլիսոփայն կը բողոքեմ. Կե՛սդ այսքան համարձակ պատասխանը թագաւորին խելքը դուխը բերաւ, որ կե՛սդը դատը մտադիւր քննելով, արդար վճիռ տուաւ :

Աղքատներ Մեծին շատ գեղեցիկ պատասխան տուաւ բռնուած ծովային աւաղակ մը. Երբ թագաւորը հարցուց ասոր, թէ ինչ իրաւունքով ծովն անհանգիստ կ'ընես, պատասխանեց աւաղակը. Հասցա դուն ինչ իրաւունքով անհանգիստ կ'ընես բոլոր տիեզերքը, գործը միեւնոյն է, ես փոքրիկ նաւով նոյն բանը կատարելով կ'ընտրեմ աւաղակ. դուն բազմաթիւ նաւերով, կ'ընտրես զօրավար :

Մարկոս Կատոնին մարդ մը անդգուշութեամբ զարկաւ. երբ զարնողը թողութիւն խնդրեց, ըսաւ. Կատոն. Չեմ յիշեր, թէ դու ինձի զարկած ես :

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆԻՔ

Մայրաքաղաքին ազգային քանի մը վարժարանաց մէջ երաժշտութեան դաստառութեամբ արդէն շատերուն ծանօթ Արժանայարգ Նիկողոս ազա Թաշճեան, Եւրոպական երաժշտութեան ծայրիւ դասաւորութեան փախարղ բարեկամներէ յորդորուած յանձն կ'առնէ շաբաթն երեք օր ըշ, դշ, ուր, ժամը 2—6 դասաւորութիւն ընելու սկիզբէ Եւրոպական և թէ Հայկական երաժշտութեան, շուկայն Բէշտաղճի խոնկի վերի յարկը բացուած դասարանին մէջ : Ուստի փախարղը

ները կը հրաւիրուին նոյն օրերը որոշեալ ժամերուն մէջ յիշեալ խանդ ներկայ գտնուելու, և առանձին իրեն հետ տեսնուելով պէտք եղած պայմանները հաստատուելու : Կը յուսամք թէ Արդոյ Հասարակութեան մէջն անոնք որ ազգային երգերու ասորժակ ունին, բայց զժողովրդարար Եւրոպական երաժշտութեան տեղեկութիւն չունենալով, և շատ անգամ հըրատարակուած երգերը ծայրիւ դասաւոր չգտնելով անոնց մէջ կը զրկուէին, կը փութան հիմա դասաւորութեան գիտելու առ Արժ. Նիկողոս ազայն Թաշճեան, որ աշխատակեր և յարատեւ ընաւորութեամբ քիչ ժամանակէն կրնայ առանձին Եւրոպական երաժշտութեան սկիզբները, դէժմ գրուած երգերուն եղանակը գտնելու չափ :

Թ. ՆԱԶԱՐԵԱՆ ԴՊՐՈՑ փետրարի 13, Մեծ-Պահոյ հին դերձը օրը բացված ըլլալով արդոյ Հասարակութեան կը ծանուցի, որ յիշեալ դպրոցն արդէն պատրաստի ունի ազգային լաւութեամբ և բարի վարքով վկայեալ ներքին ընդհանուր վարիչ պաշտօնացի մը, կիրթ և մայրաքաղաք վարժուհի մը և ուրիշ այլ և կին ժիւր սպասուորներ : Կաւե ճարտար փորդեռուհի մը որ աշխատուհեաց թիւին լրանալուն անմիջապէս գործի պիտի սկսի :

Ուստի մարտ 4 երկուշաբթի օրէն կը հրաւիրուին ամէն անոնք որոնք օրինաւոր դպրոցի մէջ իրենց զաւակացը լաւ դաստիարակուելու կարօտութիւն կ'ըզան, և կը փախարին անոնց թէ մոռարական և թէ ձեռագործական ազգային օգտամուտոց պատրաստել Արդիս :

Տնօրէնութիւնն զգարողը նախնական և երկրորդական ընթացքի բաժնած և զարգացելոյ համար ժամանաւոր դասարան մ'որոշած ըլլալով ամէն հասակէ և ամէն աշխրատուհի կրնայ ընդունել :

Կը յուսամք որ թէ Եւնի խաբուի արդոյ թաղեցիք և թէ խրախուսածք զմեզ սոյն դժուարին ձեռնարկութեան յարգութեամբ աշխատարար բարեկամք պիտի ջանան մեր ընդերք ազգային բական ծառայութիւնը բարի նախանձով վարձարելի, և զմեզ պարտական կայնել իրենց բարեմիտ ճանաչողութեան արդենանց առ փախարար ջանեցիք :

Հիմա՛րդ—Տնօրէն Թ. ՆԱԶԱՐԵԱՆ

ՍԻԼՎԻՕ ԲԵԼԼԻՐՕ
ԲԵՆՏԻ ԻՄ

Թարգմանեալ Մեծայարգ Կարապետ աղա Իւլի-Ճեան :

ՍԻԼՎԻՕ ԲԵԼԼԻՐՕ Հայրենասիրութեան կենդանի նախադրական տանաւանց դժուար բանասիրութեան միջնային կրած շարժարանաց պատմութիւնն է : Հեղինակն աշխուհիկապէս մ'առնեցած է այս դրուածքին մէջ, այն է դժբաղդին օգնութիւն ընել, կրած վշտերը և ամենամեծ դժբաղդութեանց մէջ անգամ գտած միջոցարկութիւնները անոր ցուցնել. — հրաւիրել աշխուհիկ արտերը որ շատեն դմարդիկ այլ սիրեն, բայց անհաշտ ատելութեամբ հարածեն անարդ որոտախօսութիւնը, վատասորութիւնը, նենգաւորութիւնը մէկ խօսքով որ և է բարոյական վատթարութիւնները :

Այս աշխուհիկ նպատակով զգայուն դրուածք մը մեր ըզրուն գեղեցիկ թարգմանութեամբ տեսնելով ուրախացանք, և կը հրաւիրեմք արդոյ Հասարակութիւնը որ շատ անգամ ամանի աշխարհ հարար ընտիր դրուածքներ կարդալու բաղձնք ցուցրած է, ըստանայ նաեւ այս գիրքէն, որ 20 դուրուշ կը ծախուի հայ գրքավաճառներուն քով : Երանի թէ Արժ.—Բարի կարգադրեն ալ այս բաղձնաքը ցուցնեն :

ՏՆՕՐԵՆ = ԻՄԲԱՆԻՐ
ՍՏԵՓԱՆ Պ. ՊՈԼՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆՅ

Ի ՂԱԼԱԹԱ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՄԻԿԷԼՏԻՍԵԱՆ